

Περί καταστάσεως εξαιτίας αποχής ενίων κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών από την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Ορθοδόξου Εκκλησίας

Δήλωση της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας

Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας επί δεκαετίες μετείχε και εξακολουθεί να μετέχει ενεργώς στην προπαρασκευή της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Αρχής γενομένης από την Α' Πανορθόδοξη Διάσκεψη στην Ρόδο το έτος 1961 οι διακεκριμένοι Ιεράρχες και οι κορυφαίοι θεολόγοι της καθ'ημάς Εκκλησίας συνέβαλαν στην επεξεργασία των συνοδικών θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων, τα οποία τελικά δεν εντάχθηκαν στην Ημερήσια Διάταξη της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Προς επιτάχυνση της συγκλήσεως της Συνόδου η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας κατ'επανάληψιν επιβεβαίωσε την προθυμία της δια την λήψη των δι' όλους τους μετέχοντες της προσυνοδικής διαδικασίας αμοιβαίως αποδεκτών αποφάσεων, ακόμα και σε περίπτωση αποκλίσεως τέτοιων αποφάσεων των προσυμφωνημένων από τις Εκκλησίες αρχών προπαρασκευής της Συνόδου.

Και όμως η αρχή της Πανορθόδοξου ομοφωνίας παραμένει αδιασάλευτο θεμέλιο της προσυνοδικής διαδικασίας, αρχής γενομένης από τη Διάσκεψη της Ρόδου το έτος 1961, η οποία, κατόπιν πρωτοβουλίας του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, όρισε: «Αποφάσεις τών κοινών συνελεύσεων λαμβάνονται μέ πλήρη **ὁμοφωνίαν** ἀντιπροσωπειῶν τῶν Ἐκκλησιῶν» (*Κανονισμὸς τῆς λειτουργίας καὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐν Ρόδῳ Πανορθοδόξου Διασκέψεως, ἀρθ. 14*). Ἐν συνεχείᾳ αὐτὴ ἡ ἀρχὴ κατοχυρώθηκε στον Κανονισμό των Πανορθόδοξων Προσυνοδικῶν Διασκέδων του έτους 1986: «Ἡ ὑπὸ τῶν Προσυνοδικῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων ἀποδοχὴ τῶν κειμένων ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστον θεμάτων τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως γίνεται **καθ' ὁμοφωνίαν**» (*ἀρθ. 16*). Ἡ Σύναξη των Ορθοδόξων Προκαθημένων το έτος 2014 επιβεβαίωσε: «**Ἄπασαι** αἱ ἀποφάσεις, κατὰ τὴν Σύνοδον καὶ κατὰ τὸ προπαρασκευαστικὸν αὐτῆς στάδιον, λαμβάνονται **καθ' ὁμοφωνίαν**» (*Ἀποφάσεις τῆς Συνάξεως τῶν Προκαθημένων, ἀρθ. 2α*). Ἡ ἴδια ἀρχὴ κατοχυρώθηκε στον Κανονισμό Ὁργανώσεως καὶ Λειτουργίας της Αγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας, τον οποίο εκπόνησε ἡ ἀπὸ 21 ἕως 28 Ἰανουαρίου 2016 στο Σαμπεζύ Σύναξη των Προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιῶν. Ὁ ἐν λόγῳ Κανονισμὸς μεταξύ ἄλλων προβλέπει ὅτι ἡ Σύνοδος «συγκαλεῖται ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, συμφρονούντων καὶ τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων **πασῶν** τῶν ὑπὸ πάντων ἀνεγνωρισμένων κατὰ τόπους αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν» (*ἀρθ.1*).

Η πλειοψηφία των Προκαθημένων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών στην ίδια Σύναξη ενέκρινε την σύγκληση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου από 18 έως 27 Ιουνίου 2016 στην Κρήτη. Όμως η αντιπροσωπεία της κατά Αντιόχειαν Ορθοδόξου Εκκλησίας δεν υπέγραψε ούτε την απόφαση αυτή, ούτε τον Κανονισμό της Συνόδου, αλλά ούτε και το σχέδιο του συνοδικού κειμένου «Το μυστήριο του Γάμου και τα κωλύματα αυτού». Το τελευταίο κείμενο επίσης δεν υπέγραψε η αντιπροσωπεία της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Γεωργίας. Οι δύο ως άνω Εκκλησίες επικαλέστησαν σοβαρούς λόγους προς τεκμηρίωση της αποφάσεως αυτών.

Εν τούτοις, η Ορθόδοξος Εκκλησία της Ρωσίας διά χάριν της επιτυχούς προόδου της συγκλήσεως της Συνόδου έκρινε έφικτο να υπογράψει τα ως άνω κείμενα, ταυτοχρόνως, τόσο κατά την ίδια την Σύναξη, όσο και κατά την επακολουθήσασα αλληλογραφία με τον Παναγιώτατο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίο, εκφράζοντας πεποίθηση διά την ανάγκη, κατά τον υπόλοιπο χρόνο μέχρι τη Σύνοδο, καταβολής δυναμικών προσπαθειών (ακόμα και στα πλαίσια της συγκροτηθείσης από τη Σύναξη Πανορθόξου Γαμματείας) προς εξασφάλιση της συμφώνου γνώμης όλων των Ορθοδόξων επί κειμένων, τα οποία δεν έχουν υπογραφεί από μια ή δύο κατά τόπους Εκκλησίες, κάτι το οποίο θα επέτρεπε τη σύγκληση της Συνόδου. Διά λόγους ανεξάρτητους της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας δεν εξησφαλίσθη η περαιτέρω συζήτηση πανορθόξως της διαμορφωθείσης καταστάσεως.

Η γενομένη από 2 έως 3 Φεβρουαρίου 2016 Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας ενέκρινε τη θέση της αντιπροσωπείας της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας στη Σύναξη των Προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιών στο Σαμπεζύ και στα λοιπά προσυνοδικά όργανα, εκφράζοντας ικανοποίηση διά την ενσωμάτωση στα σχέδια κειμένων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου των απαραίτητων τροπολογιών και συμπληρώσεων και προκαταρκτικώς τις ενέκρινε εν γένει. Επίσης ανέθεσε στην Διαρκή Ιερά Σύνοδο τον ορισμό της αντιπροσωπείας της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας προς συμμετοχή στην Πανορθόδοξο Σύνοδο, κάτι το οποίο και εφήρμοσε η Διαρκής Ιερά Σύνοδος τον Απρίλιο 2016. Η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας κάλεσε το πλήρωμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας «να δέεται ενθέρμως προκειμένου να αποκαλύψει ο Κύριος το θέλημα Αυτού στα μέλη κ της επικειμένης Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας, ώστε η σύγκληση αυτής να ενισχύει την ενότητα της Ορθοδοξίας προς συμφέρον της Εκκλησίας του Χριστού, προς δόξαν Θεού και προς διαφύλαξη της αμωμήτου Ορθοδόξου πίστεως».

Συγχρόνως η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας εξέφρασε «την πεποίθηση ότι η ελευθέρα συμμετοχή σε αυτή των αντιπροσωπειών **πασών** των κοινώς ανεγνωρισμένων αυτοκεφάλων Ορθοδόξων Εκκλησιών αποτελεί το έκ τών ὧν οὐκ ἄνευ της διεξαγωγής της Πανορθόδοξου Συνόδου» και τόνισε ότι «ως εκ τούτου ιδιαίτερη σπουδαιότητα προσλαμβάνει η προσυνοδική λύση του προβλήματος, του ανακύψαντος στις σχέσεις μεταξύ των Πατριαρχείων Αντιοχείας και Ιεροσολύμων» (Αποφάσεις, αρθ. 6).

Με ελπίδα εξασφάλισης της συμφώνου γνώμης όλων των Ορθοδόξων, χωρίς την οποία κωλύεται η σύγκληση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας άνευ αναβολής προχώρησε στον εξονομασμό των εκπροσώπων της στα όργανα της περαιτέρω προπαρασκευής αυτής και κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια, μέσω προσωπικών επαφών και αλληλογραφίας, διά να συμμετάσχει ενεργώς στην προπαρασκευαστική διαδικασία.

Τα παραπάνω συνοδεύονταν από τη μελέτη των επί σχεδίων των συνοδικών κειμένων κριτικών παρατηρήσεων, τις οποίες απέστειλαν Ιεράρχες, κληρικοί και λαϊκοί μετά την, κατόπιν πρωτοβουλίας της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας δημοσιεύσεως αυτών, ληξιάσης της έν Σαμπεζύ Συνάξεως των Προκαθημένων. Παρόμοιες παρατηρήσεις μαζί με όχι σπάνια και κριτική κατά της διαδικασίας προπαρασκευής της Συνόδου, σημειώθηκαν επίσης και στους κόλπους πολλών άλλων κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών. Προχωρώντας σε διάκριση μεταξύ των εποικοδομητικών παρατηρήσεων και των ανεδαφικών κριτικών της μελλούσης να συνέλθει Συνόδου και των κειμένων αυτής, το Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων προέβη σε σχετική διευκρίνιση και σχολιασμό προς ανταπόκριση σε συγχύσεις, οι οποίες δημιουργούνται στους κόλπους του ποιμνίου. Στις 3 Ιουνίου 2016 η Ιερά Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας αφού μελέτησε επισταμένως τις υποβληθείσες προτάσεις των Ιεραρχών, των κληρικών, των μοναχών και των λαϊκών, ενέκρινε τις τροπολογίες της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας στα σχέδια κειμένων της Πανορθόξου Συνόδου «Σχέσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας προς τον λοιπόν χριστιανικόν κόσμον» και «Αποστολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας έν τω συγχρόνω κόσμω».

Στην ίδια συνεδρία η Ιερά Σύνοδος υπογράμμισε ότι ουσιαστικές τροπολογίες στα σχέδια των συνοδικών κειμένων, οι οποίες έν πολλοίς συγκλίνουν με τις προτάσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας, υποβάλλονται και από τις Ορθόδοξες Εκκλησίες Γεωργίας, Σερβίας, Βουλγαρίας και Ελλάδος καθώς και από την Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους. Και αυτές οι τροπολογίες χρήζουν επιμελούς αξιολογήσεως επί τω σκοπώ της αναζητήσεως της πανορθόξου συναινέσεως, της απαραίτητης διά τις συνοδικές αποφάσεις.

Έν ταυτώ ελήφθη υπόψη η από 1^{ης} Ιουνίου 2016 απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Βουλγαρίας περί αναβολής της προγραμματισθείσης από 18 έως 27 Ιουνίου Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας και της μη συμμετοχής σε αυτή της Εκκλησίας της Βουλγαρίας, εάν δεν άνεβάλλετο η Σύνοδος. Ως εκ τούτου η Ιερά Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας σημείωσε ότι η αποχή έστω και μίας εκ των κοινώς ανεγνωρισμένων αυτοκεφάλων Ορθοδόξων Εκκλησιών από τη Σύνοδο «αποτελεί απόλυτο κώλυμα διά τη σύγκληση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου».

Τα ως άνω καθώς και το την ώρα της συνεδριάσεως «αβέβαιον της συμμετοχής του Πατριαρχείου

Αντιοχείας στην Αγία και Μεγάλη Σύνοδο, όπως και η έλλειψη της προκαταρκτικής ομοφωνίας επί του σχεδίου του Κανονισμού της Συνόδου και του κειμένου 'Το μυστήριο του Γάμου και τα κωλύματα αυτού'» κίνησαν την Ιερά Σύνοδο να δεχθεί την ανάγκη των άνευ αναβολής πανορθόδοξων ενεργειών και να υποβάλει πρόταση στον Παναγιώτατο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίο μέχρι τις 10 Ιουνίου, το αργότερον, να συγκαλέσει έκτακτη Πανορθόδοξη Προσυνοδική Διάσκεψη προς αξιολόγηση και αντιμετώπιση της εκτάκτου καταστάσεως, προκειμένου κατόπιν τοιαύτης συνεδριάσεως οι Ορθόδοξες Εκκλησίες να αποφανθούν περί της συγκλήσεως της Πανορθόδοξου Συνόδου στις προκαθορισμένες ημερομηνίες.

Με απόφαση της Ιεράς Συνόδου η έν λόγω πρόταση αμέσως κοινοποιήθηκε προς τον Παναγιώτατο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίο και όλους τους Προκαθημένους των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών.

Στην απάντησή του (Γράμμα υπ' αριθμ. Πρωτ. 676 και ημερομ. 9^η Ιουνίου 2016) ο Παναγιώτατος Πατριάρχης Βαρθολομαίος αναφέρει ότι υπό της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως «νέα έκτακτος Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις δέν ἐκρίθη δυνατή ἄτε μή ὑπάρχοντος θεσμικοῦ πλαισίου διὰ τήν σύκλησιν αὐτῆς καί μάλιστα ἐλάχιστας ἡμέρας πρό τῆς...ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου». «Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐπιφυλάξεις ἀδελφῶν τινῶν Ἐκκλησιῶν καί τὸ ἀβέβαιον τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν Σύνοδον» ο Προκαθημένος της Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας είναι πεπεισμένος ότι «θέλουσιν εὐοδωθῆ αἱ καταβαλλόμεναι προσπάθειαι ὅπως ἀρθῶσι τὰ παρεμβαλλόμενα ἐμπόδια καί συμμετάσχωσιν ἅπασαι αἱ Ἐκκλησίαι εἰς τὴν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον, ἢ ἀναβολή ἢ ματαίωσις τῆς ὁποίας τὴν δωδεκάτην ὥραν, μετὰ προετοιμασίαν δεκαετιῶν ὀλοκλήρων, ἤθελεν ἐκθέσει διεκκλησιαστικῶς καί διεθνῶς τὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν Ἐκκλησίαν καί τρώσει ἀνεπανορθώτως τὸ κῦρος αὐτῆς».

Ἐπισυναπτομένως ελάβαμε και το ανακοινωθέν περί γενομένης στις 6 Ιουνίου εκτάκτου συνεδρίας της Ιεράς Ενδημούσης Συνόδου του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, το οποίο ενημερώνει ότι «ἡ Ἱερά Ἐνδημοῦσα Σύνοδος, μετ' ἐκπλήξεως καί ἀπορίας ἐπληροφορήθη τὰς ἐσχάτως ἐκφρασθεῖσα θέσεις καί ἀπόψεις ἐνίων ἀδελφῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καί, ἀξιολογήσασα αὐτὰς, διεπίστωσεν ὅτι οὐδέν θεσμικὸν πλαῖδιον ὑφίσταται πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἤδη δρομολογηθείση συνοδικῆς διαδικασίας». Παράλληλα η ημερομηνία συγκλήσεως της Συνόδου χαρακτηρίζεται ως αποφασισθείσα πανορθόδοξως, ἐν τούτοις, ὅπως εσημειώθη ανωτέρω, η Εκκλησία της Αντιοχείας δεν υπέγραψε την απόφαση αυτή.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας στὴ συνεδρία αὐτῆς στὶς 6 Ἰουνίου 2016, κατόπιν παραθέσεως τῶν ἐξαντλητικῶν τεκμηρίων υπέρ ἀναβολῆς τῆς συγκλήσεως τῆς Συνόδου, ὁμοφώνως ἀποφάσισε:

«1. Να καλέσει την Αυτού Παναγιότητα τον Οικουμενικό Πατριάρχη να καταβάλει περισσότερο κόπο προς την κατεύθυνση της ομοφωνίας σε όλες τις επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν από τις Ορθόδοξες Αυτοκέφαλες Εκκλησίες και που αφορούν την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο, κατά τη χρονική περίοδο που μας χωρίζει από την ημερομηνία συγκλίσεως της Συνόδου αυτής. Αν οι προσπάθειες για την επίτευξη ομοφωνίας φτάσουν σε αδιέξοδο, τότε η Εκκλησία της Αντιοχείας θα καλέσει να αναβληθεί η σύγκλιση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για μεταγενέστερη ημερομηνία, όταν θα επικρατήσουν ειρηνικές σχέσεις μεταξύ όλων των Αυτοκεφάλων Εκκλησιών και θα εξασφαλιστεί η Ορθόδοξη ομοφωνία περί των θεμάτων της Συνόδου και του Κανονισμού της, αλλά και της διαδικασίας οργανώσεως αυτής,

2. Να μη συμμετάσχει το Πατριαρχείο Αντιοχείας στην Αγία και Μεγάλη Σύνοδο μέχρι να διαλυθούν όλοι οι λόγοι που εμποδίζουν τη συμμετοχή στη Θεία Ευχαριστία κατά τη διάρκεια της Συνόδου, όταν βρεθεί μια οριστική λύση σχετικά με την εισπήδηση του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων στα όρια του Πατριαρχείου Αντιοχείας, η οποία οδήγησε σε διακοπή κοινωνίας με το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων,
3. Να επιβεβαιώσει για ακόμη μια φορά τη σημασία της συμμετοχής **όλων** των Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών στην Αγία και Μεγάλη Σύνοδο και τη λήψη των αποφάσεων της με την παρουσία και την ομοφωνία πάντων, σύμφωνα με την αρχή της ομοφωνίας, προκειμένου να διαφυλαχθεί η ενότητα της Καθολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας,
4. Να απευθυνθεί σε όλες τις Ορθόδοξες εκκλησίες ενημερώνοντάς αυτές για το περιεχόμενο των θέσεων της Αντιοχείας και τους λόγους που οδήγησαν σε αυτές,
5. Να καλέσει τους πιστούς να συμμετάσχουν με την προσευχή τους, μαζί με τους ποιμένες τους, για να εμπνέει το Άγιο Πνεύμα την Εκκλησία, κατά την πορεία της προς την ενότητα, για χάρη της ενωμένης μαρτυρίας για τον Χριστό στον κόσμο».

Αυθημερόν, στις 6 Ιουνίου, ο Αγιώτατος Πατριάρχης Σερβίας Ειρηναίος απέστειλε Γράμμα προς τον Παναγιώτατο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίο και προς πάντας τους Προκαθημένους των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, στο οποίο αφού απαρίθμησε τα υφιστάμενα προβλήματα, τόνισε ότι διά τους παραπάνω λόγους η Ορθόδοξος Εκκλησία της Σερβίας «δυσκολεύεται να συμμετάσχη εν τῇ συγκληθείσῃ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Συνόδῳ καὶ προτείνει τὴν ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀναβολὴν αὐτῆς».

Στις 10 Ιουνίου 2016 σε συνεδρίασή της συνηλθε η Ιερά Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Γεωργίας, η οποία κατόπιν παραθέσεως των υφισταμένων προβλημάτων, σημείωσε ότι αυτά επιλύονται μέσα από σύντομο εργασία, παράλληλα δέχθηκε ότι « σήμερον εὕρισκόμεθα ἐνώπιον τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ὁμόνοια δὲν ἔχει εἰσέτι ἐπιτευχθῆ», ενώ «ὁ στόχος τῆς συγκλήσεως τῆς Συνόδου ἦτο καὶ εἶναι ἡ προβολὴ τῆς ὁμοψυχίας τῶν Ὁρθοδόξων». Ὅθεν ἡ Εκκλησία τῆς Γεωργίας «ὡς καὶ ἄλλαι Ἐκκλησίαι, ζητοῦμεν νὰ ἀναβληθῆ ἡ Σύνοδος, ἕως ὅτου ἐπιτευχθῆ πλήρης ὁμόνοια». Ὡς ἐκ τούτου ἡ Ιερά Σύνοδος ἀπεφάνθη: «Ἡ Ἀντιπροσωπεΐα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας νὰ μὴ συμμετάσχη εἰς τὴν προγραμματισθεῖσαν εἰς τὰς 17-26 Ἰουνίου ἐ.ἔ. εἰς τὴν Κρήτην Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον».

Επομένως, οι τέσσερις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες, εκείνες της Αντιοχείας, Γεωργίας, Σερβίας και Βουλγαρίας εξέφρασαν τη γνώμη υπέρ αναβολής της Συνόδου, με τις τρεις εξ αυτών, δηλαδή, της Αντιοχείας, της Γεωργίας και της Βουλγαρίας να έχουν δηλώσει την αποχή τους από την προγραμματισθείσα από 18 έως 27 Ιουνίου Σύνοδο. Ενώ δεν αποδέχθηκε η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως την πρόταση της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας περί συγκλήσεως της εκτάκτου Πανορθόδοξου Προσυνοδικής Δασκέψεως. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, προφανώς δεν εφαρμόζεται ο απαραίτητος όρος δια την σύγκλησιν της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, ο οποίος θέλει «συμφρονούντων καί τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων **πασῶν** τῶν ὑπό πάντων ἀνεγνωρισμένων κατά τόπους αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν» (Κανονισμός Ὄργανώσεως καὶ Λειτουργίας τῆς Αγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ορθοδόξου Εκκλησίας, αρθ. 1).

Ἡ μόνη εφικτή λύση σε αὐτή τὴν περίπτωση εἶναι ἡ συνέχιση τῆς προετοιμασίας τῆς Αγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου με τὴν εξασφάλιση τῆς ομοφώνου γνώμης ὅλων τῶν Ορθοδόξων περὶ τῆς συγκλήσεως αὐτῆς σε μία ἄλλη χρονικὴ στιγμή.

Ὡς ἐκ τῶν ἄνω πρὸς ἐφαρμογὴ τῆς αποφάσεως τῆς ἀπὸ 2 ἕως 3 Φεβρουαρίου 2016 γενομένης Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ορθοδόξου Εκκλησίας τῆς Ρωσίας (Αποφάσεις, αρθ.6), ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος αποφασίζει:

1. Να υποστηρίξει τις προτάσεις των Ορθοδόξων Εκκλησιῶν Αντιοχείας, Γεωργίας, Σερβίας και Βουλγαρίας περί αναβολής της Πανορθόδοξου Συνόδου και συγκλήσεως αὐτῆς τὴν χρονικὴ στιγμή, ἡ οποία θα πρέπει να καθορισθεῖ ἐν τῷ περαιτέρω κατόπιν πανορθόδοξου συζητήσεως και με ἀπαραίτητο ὄρο τὴν εξασφάλιση τῆς συμφώνου γνώμης τῶν Προκαθημένων τῶν ὅλων κοινῶς ἀνεγνωρισμένων κατά τόπους αὐτοκεφάλων Ορθοδόξων Εκκλησιῶν·
2. Ἡ σχετικὴ πρόταση να ἀποσταλεῖ ἀμέσως πρὸς τὸν Παναγιώτατο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖο και πρὸς πάντας τοὺς Προκαθημένους τῶν κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιῶν·
3. Σε περίπτωση κατά τὴν οποία ἡ Ἀγιωτάτη Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως οὔτε και αὐτὴ τὴν πρόταση θα δεχθεῖ, ἐνῶ ἡ Σύνοδος στὴν Κρήτη θα συγκληθεῖ, παρὰ τὴν ἀντίθετη γνώμη ἐνίων κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιῶν, μετὰ βαθείας λύπης να ἀνακοινῶσει τὴν ἀδυναμία τῆς συμμετοχῆς σε αὐτὴ τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ορθοδόξου Εκκλησίας τῆς Ρωσίας·
4. Να συνεχίσει παντοιοτρόπως να καταβάλλει προσπάθειες πρὸς ἐνίσχυση τῆς πανορθόδοξου συνεργασίας διὰ τὴν προετοιμασία τῆς μελλούσης να συνέλθει τῆς Αγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ἡ οποία καλεῖται να ἀποτελέσει ἀληθινὴ μαρτυρία τῆς ἐνότητος τῆς Αγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Εκκλησίας·
5. Να ἐπαναδιατυπῶσει τὴν γνώμη ὅτι πρὸς τὴν ἐπιτυχή ἐκβαση τῆς προσυνοδικῆς προετοιμασίας θα εἶ δυνατό να συμβάλει ἡ ἐντατικοποίηση τοῦ πραγματικοῦ ἔργου τῆς Πανορθόδοξου Γραμματείας, στα πλαίσια τῆς οποίας κρίνεται εφικτὴ ἡ μελέτη προτάσεων λύσεως τῶν προβληματικῶν θεμάτων, διευθετήσεως τῶν υφισταμένων διαφωνιῶν,

επεξεργασίας των απαραίτητων κειμένων και άρσεως κάθε εμποδίου προς σύγκληση και θεάρεστον έκβαση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας·

6. Να δεχθεί, ως λίαν ευκαταίον, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις στους κόλπους πολλών κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, στην μέλλουσα να συνέλθει Σύνοδο να μετάσχουν όλες οι Αρχιερείς των Αγίων του Θεού Εκκλησιών απεριορίστως, επειδή τούτο, ασφαλώς, θα προσδώσει μεγαλύτερο κύρος πανορθόδοξως στις λαμβανόμενες συνοδικές αποφάσεις.

«Τὸ γὰρ τῆς Ἐκκλησίας ὄνομα οὐ χωρισμοῦ, ἀλλὰ ἐνώσεώς ἐστι καὶ συμφωνίας ὄνομα», διδάσκει ο ἱερός Χρυσόστομος (Ιωάννου του Χρυσσοστόμου, Ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν Α΄. Ομιλία 1,1, Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς). Διὰ χάριν συμφωνίας καὶ ὁμοφροσύνης, ἐν πνεύματι συγκαταβάσεως καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀνευ τῆς πρὸς ἀλλήλους μομφῆς καὶ χωρὶς νὰ προκαλέσουμε νέα τραύματα στὸ Θεανθρώπινο Σῶμα τῆς Εκκλησίας, προσέχοντας ὁ ἓνας τὸν ἄλλο καὶ ἀκόμα περισσότερο τὴν Θεία Ἀποκάλυψη, ἡ ὁποία σφραγίσθηκε στὴν Ἁγία Γραφή καὶ τὴν Ἱερά Παράδοση, πρόκειται νὰ ἀκούσουμε «τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις» (Ἀποκ. 2.7) καὶ νὰ πάρουμε τὰ ἀπαραίτητα διδάγματα ἀπὸ τὰ σφάλματα, τὰ ὁποία, ἐξαιτίας τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, διαπράχθησαν κατὰ τὴν τρέχουσα πορεία προετοιμασίας τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, οὕτως ὥστε, τοῦ Θεοῦ συνεργούντος, νὰ φθάσουμε στὴν ἀνευ ἐμποδίων πραγμάτωση αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἐγχειρήματος πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ μεγαλύτερο συμφέρον τῆς Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος καὶ πάλι καλεῖ τοὺς Ἀρχιερεῖς, τοὺς κληρικούς, τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς λαϊκοὺς τῆς Ορθοδόξου Εκκλησίας τῆς Ρωσίας νὰ προσεύχονται θερμῶς προκειμένου ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ νὰ ἀναδείξει τὴν πανίσχυρον βοήθεια καὶ τὸ ἅγιον θέλημα Αὐτοῦ.